

Grenseløse data

GRENSELØSE DATA
IT-projektleder Anne Kjølhede Revald
Vejdirektoratet
Danmark
email: anr@vd.dk
mobile: +45 41289497

Implementering af digital forvaltning, Public Sector Information-direktivet og INSPIRE-direktivet i Vejdirektoratet i Danmark.

Digital forvaltning:

I Danmark har man i en årrække arbejdet ud fra den grundlæggende forudsætning, at offentlige forvaltninger bliver mere effektive, når man udnytter de muligheder, som informationsteknologi kan give. Digital forvaltning drives overordnet af Finansministeriet, som igangsætter initiativer, som alle sektorer og myndighedsniveauer skal efterleve. F.eks. er der et generelt krav om, at alle fakturaer, som private firmaer sender til offentlige myndigheder i Danmark, er digitale, og at de enkelte myndigheder kan håndtere digitale fakturaer. Der er også gennemført projekter, som kræver, at forvaltningerne kommunikerer digitalt, både internt og i kontakten med borgere og virksomheder. Edag 1 og 2: <http://www.fm.dk/1024/visEdagForside.asp?artikelID=5711> Dette har især bevirket, at offentlige forvaltninger, herunder Vejdirektoratet har implementeret elektroniske sags- og dokumenthåndteringssystemer (ESDH).

Finansministeriet har et sekretariat tilknyttet til den praktiske gennemførelse af initiativer. Den digitale Taskforce er bemanded med medarbejdere fra Finansministeriet samt medarbejdere, der er indstationeret fra øvrige statslige styrelser samt Danske Regioner og KL (Kommunernes Landsforening): http://modernisering.dk/da/vision_strategi/den_digitale_taskforce/
For at sikre den tværoffentlige koordinering af digitaliseringsinitiativerne er der nedsat en styregruppe, som hedder Styregruppen for Tværoffentlige Samarbejder (STS).
http://modernisering.dk/da/vision_strategi/styregruppen_for_tværoffentlige_samarbejder/

Omkostninger til digitaliseringsprojekter skal afholdes inden for de eksisterende økonomiske rammer i den enkelte organisation. I mange tilfælde høster man fra Finansministeriets side den forventede besparelse, allerede når et digitaliseringsprojekt igangsættes. Dvs. inden man reelt har opnået besparelsen. Dette sker for at sikre fremdriften i projekterne og for at sikre, at gevinsterne bliver høstet. Se mere om digital forvaltning på <http://www.modernisering.dk/> Dette giver dog en vis træghed i igangsætningen af projekter, da det ofte er en anden organisation, der høster gevinsten, end dem, der betaler. Dette benævnes høste/så-problematikken.

En af hovedtankerne bag digital forvaltning i Danmark er, at så mange oplysninger som muligt skal være frit tilgængelige på internet. En anden hovedtanke er, at data kun skal indsamles af én myndighed og opbevares og ajourføres ét sted. Data skal herfra stilles til rådighed og genbruges mest muligt. Det betyder, at der i disse år etableres en række både sektorspecifikke og tværgående samarbejder om standardisering af faglige termer, så data kan udveksles sømløs på tværs af sektorgrænser og myndighedsniveauer. Der er f.eks. etableret et standardiseringssamarbejde i vejsektoren, som drives af Vejdirektoratet. Standardiseringsarbejdet koordineres overordnet af Videnskabsministeriet, IT-Telestyrelsen <http://www.itst.dk/arkitektur-og-standarder>

Standardiseringsarbejdet handler både om datastandarder og IT-arkitektur, som skal sikre, at offentlige myndigheder kan kommunikere digitalt med hinanden på en effektiv måde. For at tilskynde offentlige forvaltninger til at etablere webservices, hvor data stilles til rådighed, har Folketinget vedtaget, at offentlige data skal følge åbne standarder (B103) <http://dokumentformater.oio.dk/>

Public Sector Information direktivet (PSI):

Implementering af Public Sector Information direktivet falder derfor naturligt i forlængelse af de aktiviteter, der i forvejen er i gang i Danmark. Direktivet er implementeret i dansk lovgivning ved lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer, og den overskrift siger meget godt, hvad det handler om, nemlig at data skal genbruges, så man ikke indsamler og opbevarer de samme data flere steder med de risici for anvendelse af forældede kopi-data, det giver. (Lov nr. 596 af 24. juni 2005) Se www.retsinfo.dk) F.eks. er der på sygehusområdet væsentligt potentiale i at sikre adgang til oplysninger om borgerne, uanset hvilket hospital, man kommer ind på. Her er også tidsperspektivet væsentligt med at tilvejebringe nødvendige data hurtigt. Tilsvarende er det muligt at effektivisere sagsgange på vejområdet ved at indføre digital forvaltning, så borgere og virksomheder kan få en hurtigere og mere sammenhængende service. Vejportalen er et samarbejde mellem Vejdirektoratet og kommunerne, hvor der samarbejdes om at etablere digitale selvbetjeningservices og integrere data med ESDH-systemerne. Se evt. mere på www.vejportal.dk

Der er væsentlige organisatoriske og økonomiske udfordringer knyttet til at håndtere disse regler. F.eks. er flere statslige styrelser, Vejdirektoratet incl. delvist finansieret af indtægtsdækket virksomhed. Med direktivet kan man ikke forlange betaling for data, som er indsamlet som led i en skattefinansieret opgaveløsning. Der kan kun opkræves betaling for viderebearbejdning og distribution af data. Her tre år efter lovens ikrafttræden giver dette stadig udfordringer med at definere, hvilke data der skal være gratis, og hvad vi kan tage betaling for. Samtidig er det omkostningsfuldt at opbygge de nødvendige IT-systemer, datasamlinger og arbejdsgange.

Servicefællesskabet for geodata:

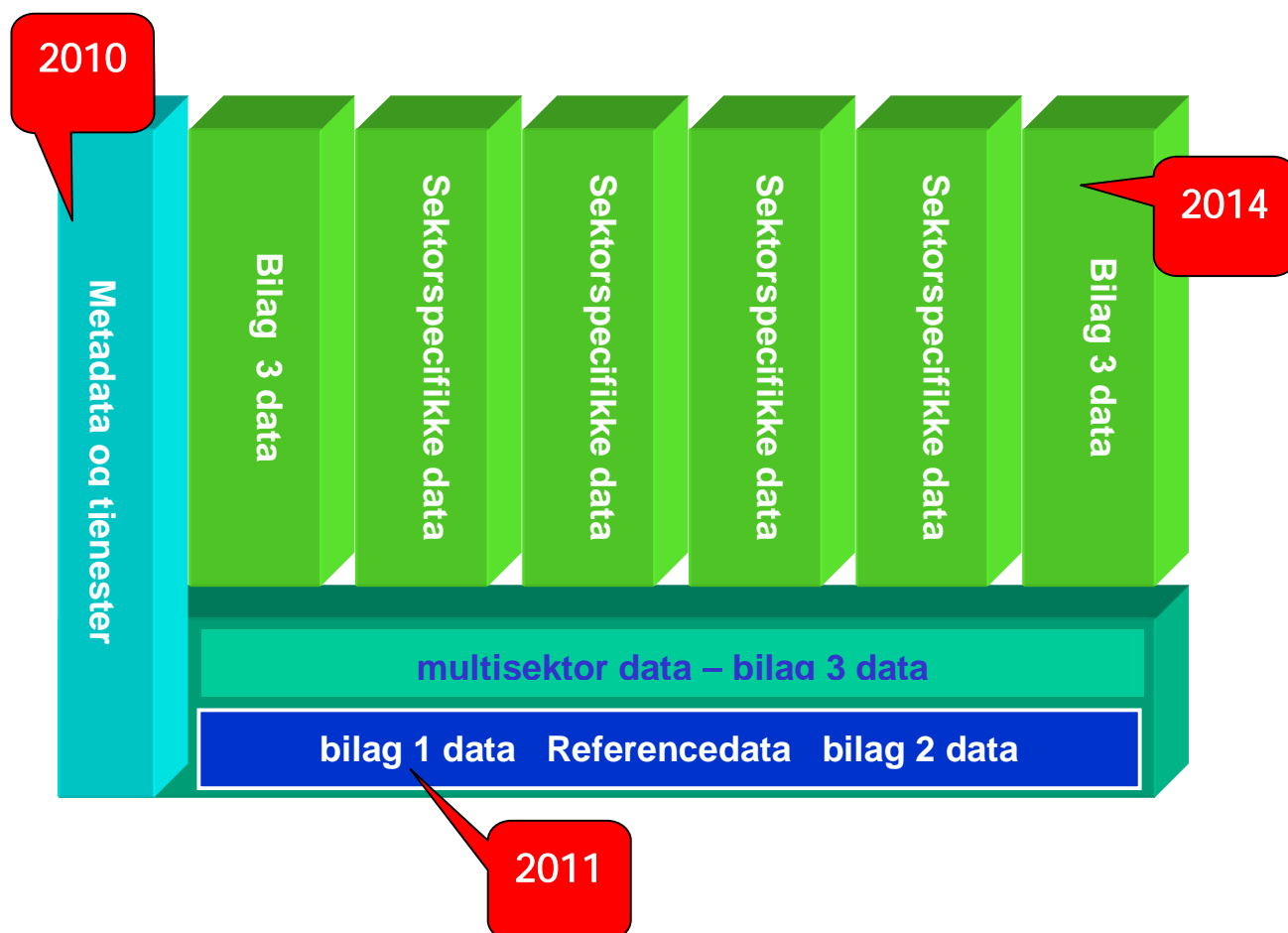
Servicefællesskabet for geodata www.xyz-geodata.dk er nedsat af Den digitale Taskforce i 2001/2002 og servicefællesskabet sikrer den tværsektorielle forankring af geodataprojekter af bred almen interesse. Et væsentligt projekt i samarbejdet har været at udarbejde en ny kravspecifikation for et fællesoffentligt geografisk administrationsgrundlag i Danmark samt etablere organisering og idriftsættelse af projektet via FOT Danmark <http://www.fotlandmark.dk/>

FOT Danmark producerer og driver en fællesoffentlig grundkortdatabase, som også kan rumme en række administrative nøgler, som kan skabe forbindelse mellem f.eks. ejendomsskatteoplysninger, personoplysninger, vejdata, plandata, miljødata osv. De administrative nøgler er f.eks. adresse, matrikelnummer, personnummer og administrativt vejnummer. Læs mere om administrativt vejnummer på www.cvf.dk

INSPIRE-direktivet:

[INSPIRE](http://www.inspire.eu) er et EU-direktiv, som omhandler geografisk information f.eks. vejdata og andre typer af data, som kan stedfæstes. Geografisk information danner ofte grundlag for sagsbehandling og politiske beslutninger. Når geografisk information er sammenhængende og tilgængelig for både borgere, virksomheder og alle offentlige myndigheder, vil beslutninger kunne træffes på et fælles ensartet grundlag på tværs af myndigheder og sektorer. EU har med [INSPIRE](http://www.inspire.eu) taget initiativ til at etablere en forpligtende ramme for den geografiske infrastruktur i Europa. Målet er, at data kan anvendes på både lokalt, nationalt og europæisk niveau og på tværs af sektorer (miljø, transport, landbrug, sundhed m.fl.).

I Servicefællesskabet for Geodata og i INSPIRE-Danmark benyttes nedenstående model som begrebsapparat. Modellen er udarbejdet af Kort & Matrikelstyrelsen.

INSPIRE-direktivet passer konceptmæssigt ind sammen med de aktiviteter, der i forvejen er i gang i Danmark. <http://www.vejsektoren.dk/wimpdoc.asp?page=document&objno=167486> Men det er klart, at tidsfristerne i INSPIRE-direktivet, med hensyn til at lægge vejdata og metadata på internet, er en udfordring. Tidsfristerne (2010 og 2011) foranlediger, at Vejdirektoratet i 2008 og 2009 gennemfører et omfattende metadataprojekt og må etablere et nyt metadatasystem.

Samarbejde om INSPIRE:

Der er etableret en dansk følgegruppe for INSPIRE, som Kort & Matrikelstyrelsen er formand for. Danske myndigheder, herunder Vejdirektoratet og KL er repræsenteret, og på hjemmesiden inspire-danmark.dk kan direktivet læses på dansk.

Samarbejdet udnyttes til erfaringsudveksling vedr. opbygning af webservices. Desuden samarbejdes der om at besvare EU-høringerne om implementeringsreglerne for INSPIRE-direktivet. F.eks. er der for metadata indgivet et fælles dansk høringssvar. I 2008 er der desuden etableret et INSPIRE-netværk, som er åbent for interesseorganisationer og private firmaer, sådan at den fælles viden i Danmark udnyttes så godt som muligt.